

Бондарчук Т.

Б81 Якби міста вмiли говорити : роман / Тетяна Бондарчук. — Х. : Вiват, 2024. — 464 с. — (Серія «Художня література», ISBN 978-966-942-826-4).

ISBN 978-617-17-0491-6

Марічка Василичин і Сільвен Классенс зустрілися в Японії, куди обоє приїхали вчитися. Вона — дівчинка-розумничка, яка виросла в Києві, на Русанівці, в оточенні люблячої родини. Японістика вразила її в самісіньке серце й стала покликанням і майбутньою професією. Він — син бельгійського професора словесності, росте в тіні славетного батька і, коли виграє грант на навчання у Японії, вирушає туди, щоб нарешті жити власним життям і робити те, що любить.

Між молодими людьми з різних світів спалахують почуття. Однак в Україні у Марічки залишився наречений, колишній десантник і майбутній лікар Максим Зорій, який не готовий так просто відпустити кохану. Велика історія любові та зради, що захопить читача від першої сторінки та примусить плакати й радіти разом із героями.

УДК 821.161.2

ISBN 978-966-942-826-4 (серія)

ISBN 978-617-17-0491-6

© Бондарчук Т. О., 2024

© ТОВ «Видавництво «Віват»», 2024

РОЗДІЛ 1

Сільвен Классенс

Лувен-ла-Нев, Бельгія

1977 РІК

— Пане Классенс, — лікар Борис Мартенс втомлено подивився на статечного відвідувача і зняв окуляри із запалених очей, — я вкотре пропоную вам розглянути можливість допомогти пані Классенс. Пологи тривають уже другу добу. Сьогодні загроза для життя матері значно більша, ніж учора, коли ми з вами розмовляли. Не кажучи вже про плід.

Франсуа Классенс, імпазантний сорокарічний професор словесності, не розумів, що від нього хоче цей чоловік у халаті. Пологи у Клер розпочалися відповідно до всіх термінів, вона до останнього почувалася добре. Того дня, коли все почалося, дружина зателефонувала йому на кафедру й попросила приїхати. Він не зміг, бо саме проводив термінове засідання із затвердження змін до статуту їхньої Вченої ради. Ці зміни востаннє переглядали років десять тому, у ті буремні часи, коли Католицький університет у Левені стояв на порозі розколу. Він порадив їй замовити таксі й пообіцяв прибути в лікарню так швидко, як

тільки зможе. Зміг уже пізно ввечері, тоді ж лікар Мартенс повідомив, що у дружини проблеми й треба розглянути можливість оперативного втручання. Від пана Классенса вимагали кілька підписів для страхової, але він завагався. Із детальної розмови з лікарем професор зрозумів, що наступного разу Клер доведеться народжувати лише через оперативне втручання й не раніше ніж за кілька років, але не це містилося у його планах на батьківство.

— Лікарю, я не розумію, для чого ви знову мене викликали? — він почав дратуватися. — Що я можу вам порадити?

— Мені не потрібні ваші поради, пане Классенс, — лікар говорив дуже тихо, ніби намагався таким чином стримати роздратування свого візаві. Мені потрібна ваша згода на операцію.

— Послухайте, — Франсуа заговорив іще голосніше, — моя дружина — молода здорова жінка. Власне, саме тому я з нею й одружився. Вона цілком спроможна виносити, народити й виховати. І не одну дитину! Я не готовий вступати з вами в суперечки, але ми, здається, вчора вже обговорили безумовну недоцільність вашої... м-м-м... так званої операції. Ви чітко дали мені зрозуміти, що її ризики стати безплідною після цього втручання доволі високі. Я не готовий на це піти. Для чого вона мені буде потрібна, якщо не зможе більше народжувати?

Лікар Мартенс став мовчки протирати скельця окулярів хустинкою. Клер Классенс привезли до їхнього пологового відділення вчора по обіді. Вона була наляканою та розгубленою, як і будь-яка першопороділля. Про пані Классенс було відомо, що

вона колишня студентка професора французької філології пана Франсуа Классенса, одного з найхаризматичніших засновників Лувен-ла-Нева — ново-збудованого міста студентів та викладачів. На відміну від свого імпульсивного та запального чоловіка, Клер вирізнялася спокійною привітною вдачею та добрим серцем. А ще — природною красою. Під час недільних літургій, що їх подружжя Классенс відвідувало щотижня, лікар Мартенс часом ловив себе на тому, що безсоромно розглядає її.

Вона приваблювала його ніжним, майже мармуровим кольором шкіри, що було неабиякою рідкістю поміж жінок їхніх країв, широко посаженими великими карими очима, повними вустами, каштановим волоссям, яке вона то вкладала в широку косу, то вільно розпускала по плечах. Щось у її обличчі та образі нагадувало йому Джекі Кеннеді. Лікар Мартенс виділяв для себе її стриманість та вишуканість. А ще була в ній якась загадка, яку йому так хотілося розгадати. І лише її статус заміжньої жінки зупиняв молодого лікаря від подальших фантазій та дій.

Пана Классенса лікар Мартенс знав поверхнево. Поряд із вишуканою дружиною він видавався дуже простим, на тлі її стриманості — імпульсивним, звучав голосно, привертаючи увагу до своєї особи, де б не перебував. Натомість Клер говорила, лише коли до неї зверталися. Їх розділяли більш як півтора десятка років і соціальні статуси професора та студентки, яка так і не стала викладачкою, оскільки після закінчення університету одразу вийшла заміж і завагітніла. Лікареві ця пара здавалася доволі дисонансною. Однак пані Классенс мала достатньо

щасливий вигляд. Вона з головою занурилася у своє майбутнє материнство, а у лікаря Мартенса було дуже багато роботи, щоб думати, чи дійсно щаслива ця молода жінка.

Перша зустріч із паном Классенсом, що відбулася вчора, змусила лікаря з обережністю добирати слова стосовно стану дружини професора та його майбутньої дитини. Його від самого початку здивувало те, що наприкінці двадцятого століття ще існують такі упереджені до медицини люди. Лікареві здавалося, що професор просто не розуміє до кінця всієї ситуації. Він залишив свій номер телефону й попросив у разі зміни рішення щодо невтручання зателефонувати йому.

Минула майже доба з їхнього фактичного знайомства. Пологи затягувалися, а рішення так і не було ухвалене. Лікар Мартенс сподівався сьогодні porozумітися з професором, однак цього не сталося. Він відчував сильне роздратування пана Классенса, а останні слова, що Клер може стати непотрібною як дружина в разі проблем із подальшими вагітностями, змусили його нарешті ухвалити необхідне професійне рішення. Одноосібно.

Він надів геть чисті прозорі окуляри й прямо подивився на пана Классенса.

— Я можу провести вас до пані Классенс, — запропонував лікар, не надто на щось сподіваючись. Але, звісно, йому хотілося, щоб професор на власні очі побачив, у якому стані перебуває його молода дружина.

— З якою метою? — професор підозріло й насуплено глянув на лікаря. — Це жіночі справи, я не

готовий у них втручатися. Хай усе йде, як має йти. *Quod licet iovi non licet bovi*, — виголосив він і зрадів своєму доречному, на його погляд, порівнянню.

Лікар Мартенс із подивом зауважив, як швидко змінився стан професора від цього каламбуру. Він також знав латину і за інших обставин лише віддавав би належне ерудиції свого співрозмовника. Однак у ситуації з пані Клер цей вираз ніби зайвий раз підкреслював усю марність дискусії з її чоловіком. «Ерудований покидьок», — вилаявся подумки лікар Мартенс, відводячи погляд.

— Гаразд, пане Классенс, я триматиму вас у курсі всіх подій і обіцяю більше не турбувати, — лікар швидко розвернувся й поспішив у пологову палату, маючи в голові чіткий план дій у зоні повної власної відповідальності.

— Авжеж, пане лікарю, дуже вас прошу зателефонувати мені, коли все скінчиться. І лише з добрими новинами! — кинув професор йому в спину. Останніх слів лікар Мартенс уже не розчув, бо був далеко й віддавав розпорядження персоналу щодо підготовки пані Классенс до кесаревого розтину.

Тим часом Франсуа Классенс відчув, як гнів, що хвилями підкочувався протягом усієї розмови з лікарем, відступив. Професор залишився задоволеним собою. Зрештою, саме він знову вийшов переможцем у нудних дратівливих суперечках із цим молодим лікарем-нахабою. Філологія завжди його рятувала, за будь-яких обставин. Вона була його прихистком, його пристрастю, його постійним рухом уперед. Варто було зайти в царину словесних поєднань, гри слів, подвійних смислів, у яких він так добре тренував свій

розум, як усі проблеми відступали на задній план. Філологія рятувала від проблем будь-якого масштабу. Навіть від таких, яка виникла зараз із Клер.

Не можна сказати, що він геть не переймався станом своєї дружини. Коли вона зателефонувала на кафедру, Франсуа був певен: щойно закінчиться дискусія з колегами, він одразу ж поїде до неї. Але після однієї дискусії розгорнулася ще одна, потім вони стали обговорювати новомодну теорію в царині когнітивної лінгвістики, почався диспут, і оговтався пан Классенс уже вдома, коли повернувся в порожній будинок. Він моментально пригадав, що обіцяв дружині, й відчув легке роздратування. Кудись зараз їхати, щось вирішувати... Він сподівався, що, приїхавши в лікарню, дізнається, що у нього вже народився син, а натомість отримав купу тривоги та невизначеності. Ще й змушували його ухвалювати якісь рішення. Принаймні так він зрозумів лікаря Мартенса.

Пан Классенс вийшов із лікарні. Прохолодна серпнева ніч змінила задушливий вечір. «Що дозволено Юпітеру, не дозволено бичу», — він знову всміхнувся. Так, він бог. Ним і почувався із самого малку. Він скрізь доводив свою першість, скрізь усвідомлював свою значущість. Навіть у подіях десятилітньої давності, коли довелося ставити питання руба з тими фламандцями з університету. Саме його позиція була однією з ключових, і постанову про перенесення університету на нове місце було ухвалено, аби якось понизити градус суперечки між науковими мужами одного з найславетніших університетів Європи.

Його слово завжди було вирішальним, до його думки завжди дослухалися. Він умів усе розрахувати

й поцілити в яблучко. Але найбільшого успіху він досягав, коли озвучував свої ідеї. Тут йому не було рівних. Чудовий оратор, критичний та безкомпромісний, професор Классенс умів захоплювати людей та вести їх за собою. Ніхто навіть не думав сперечатися з ним. Тому його надмірно дратували такі типи, як лікар Мартенс. Які або не розуміли, або не хотіли розуміти його авторитету. На кафедрі він швидко давав таким відсіч. Кілька гострих зауважень, кілька цитат, кілька пекучих жартів — і противник розчинявся, губився, погоджувався з силою його думки та характеру. А поза кафедрою він просто не зважав на таких. Якщо ж починали аж сильно дошкуляти, як-от сьогодні, наполягаючи на речах із площини не його компетенцій, він ставав гостро агресивним, нетерплячим, часом навіть брутальним. Після того як буря вщухала, він дивувався сам собі, своїм просям, а часом і шкодував, що не зміг цього уникнути. Однак більше до людини не повертався. Ображаючи, він виключав її зі свого життя. Ментальне знищення прив'язаностей. Адже саме такого навчав Будда: не прив'язуватися, все марне, все пуста. Йому, ревному католикові, ця ідея буддизму запала чи не єдина. Коли було потрібно, він радо користувався буддійською порожнечою замість християнського прощення. По-своєму трактуючи і те, і те.

Порожнечу брав для себе як спосіб наділення ситуації власними смислами, тоді як прощення завжди вважав великою людською слабкістю. Набагато простіше викреслити іншу людину з життя. Відправити в порожнечу.

Так він вважав, доки не зустрів Клер.